

آینه پژوهش

سال سی و پنجم، شماره اول
فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۳
ISSN:1023-7992

دوماهنامه نقد کتاب، کتاب‌شناسی و
اطلاع‌رسانی در حوزه فرهنگ اسلامی

۲۰۵

۲۰۵

دوماهنامه
آینه پژوهش

سال سی و پنجم، شماره اول
فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۳

Ayeneh-ye- Pazhoohesh

Vol.35, No.1 Apr - May 2024

A bi-monthly journal exclusively
review & information dissemination

205

dedicated to book critique, book
in the field of Islamic culture

- تحریر و تبدیل در نسخه‌های کهن | چاپ نوشت (۱۲) | نسخه‌شناسی
مصاحف قرآنی (۱۹) | قم در آینه شعر شیخ عبدالرزاق مسئله‌گو: «خائف
قمی» | نوشتگان (۶) | کیش غنوصی فاطمه در اسلام شیعی | سدید الدین
اعور یا خیم؟ | چند جای نام دیگر شاهنامه | ادیان عربستان در دوران پایانی
باستان | مرور انتقادی بر کتاب ولنتینا گراسو | درنگی بر چند واژه از آداب
الحرب و الشجاعة (۱) | طومار (۴): اندیشه و نقد | آینه‌های شکسته (۲) |
تعلیقاتی بر نزهة المجالس | جهانگشای خاقان، کتاب داستان نه منبع
دست اول | عهد کتاب (۴) | نکته، حاشیه، یادداشت
- دستنویسی کهن از مثنوی معنوی متعلق به کتابخانه علامه محمد قزوینی
● پیوست آینه پژوهش | ● جهم بن صفوان (م ۱۲۸هـ) و تلاش نافرجام برای فهم توحید خالص
- محمود عالی‌زاد | مجید حبیبی
مرتضی کریمی | رسول جعفریان
میرالایوب کمالی | الهامه توفیق | فرزاد
شاهین حبیب‌آبادی | آرمین شمس‌آبادی
احمد رضا قائم‌قلی | آریا نصری | محمدعلی
خواجه‌نور | حسین میرزاقاسمی
حیدر عیوضی | سیدعلی میرزاقاسمی
حسین شایخ | سید محمدحسین
محمد جویبار | سید محمدحسین
سید محمدحسین

پرتال
دوماهنامه
آینه پژوهش
Jap.isca.ac.ir

ناصرالدین انصاری

آیت الله امامی کاشانی

مرحوم آیت الله آقای حاج شیخ محمد امامی کاشانی، یکی از عالمان نامی تهران بود.

فقیه سعید در سال ۱۳۵۰ ق (۱۳۱۰ ش) در کاشان، در بیت علم و فضیلت زاده شد. پدرش آیت الله حاج میرزا ابوتراب کاشانی و اجدادش از عالمان و ائمه جمعه کاشان بودند. وی در ۱۳۲۳ ش به تحصیل علوم دینی روی آورد و ادبیات را نزد آیت الله راستی کاشانی فرا گرفت. در ۱۳۲۸ به قم آمد و قوانین و شرح لمعه را نزد آیات شهید صدوقی و شیخ اسدالله نوراللهی، سطوح عالیه را نزد حضرات آیات نوری همدانی، منتظری، مشکینی، مجاهدی تبریزی، سید موسی صدر و مرعشی نجفی، تفسیر و فلسفه را نزد علامه طباطبایی و خارج فقه و اصول را هم نزد آیات عظام آقای بروجردی، امام خمینی، گلپایگانی، اراکی، شیخ عباسعلی شاهرودی و محقق داماد آموخت؛ همچنین در ایام تابستان همراه آقایان سید جلال الدین آشتیانی و مهدوی کنی در قزوین از دروس فلسفه آیت الله رفیعی قزوینی بهره برد. در ۱۳۴۰ رهسپار تهران شد و به تدریس پرداخت. در ۱۳۴۳ به نجف اشرف رفت و در دروس آیات عظام آقای حکیم و آقای خوبی شرکت جست. در ۱۳۴۹ به تهران بازگشت و به تدریس و اقامه جماعت (در مسجد قدس، خیابان پیروزی) و سخنرانی و تشکیل کلاس های عقیدتی در مساجد پرداخت. پس از پیروزی انقلاب اسلامی، از سوی امام خمینی به ریاست مدرسه سپهسالار، عضویت در شورای نگهبان، شورای بازنگری قانون اساسی، شورای عالی تبلیغات اسلامی، مجمع تشخیص مصلحت نظام، امامت موقت جمعه تهران و نمایندگی ایشان در شهربانی و از سوی مردم کاشان به نمایندگی مجلس شورای اسلامی (دوره اول) و از سوی مردم تهران هم به نمایندگی مجلس

خبرگان رهبری (چهار دوره) برگزیده شد و ریاست دیوان عدالت اداری کشور را هم بر عهده داشت.

از آثار (چاپی اش) کتاب خط امان (۲ ج) - در اثبات وجود امام زمان (ع) - است.

آن مرحوم، در ۹۲ سالگی روز شنبه ۱۲ اسفند ۱۴۰۲ ش (۲۱ شعبان المعظم ۱۴۴۵ ق) بدرود حیات گفت و پیکرش در ۱۴ اسفند، پس از تشییع و نماز حضرت آیت الله خامنه‌ای به مشهد مقدس انتقال یافت و در دارالزهد حرم مطهر امام رضا (ع) به خاک سپرده شد. رهبر انقلاب در سوگ وی نگاشت:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

درگذشت عالم بزرگوار مرحوم آیت الله آقای حاج شیخ محمد امامی کاشانی رحمت الله علیه را به خاندان محترم و بازماندگان و شاگردان و ارادتمندان ایشان تسلیت عرض می‌کنم.

این عالم متقی و خدوم در طول سال‌های متمادی، چه پیش از پیروزی انقلاب در مجموعه روحانیت مبارز و چه پس از آن در جایگاه‌های حساس مانند شورای نگهبان، مجلس خبرگان، امامت جمعه تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، مدرسه شهید مطهری منشأ خدمت به کشور و نظام جمهوری اسلامی بوده‌اند، و امید است این همه در نامه حسنات ایشان مقبول درگاه الهی باشد. خداوند رحمت و مغفرت خود را شامل حال آن مرحوم فرماید.

سیدعلی خامنه‌ای

۱۳/۱۲/۱۴۰۲

همچنین آیت الله العظمی مکارم شیرازی در پیام تسلیت خویش نگاشت:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا مَاتَ الْعَالِمُ تُلِمَ فِي الْإِسْلَامِ تُلْمَةً لَا يَسُدُّهَا شَيْءٌ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ

خبر ارتحال عالم ربانی و مجاهد حضرت آیت الله حاج شیخ محمد امامی کاشانی (رحمة الله عليه) موجب تأسف و تألم گردید. ایشان در حیات خود منشأ خیرات فراوانی در هدایت و ارشاد مردم و تربیت طلاب و حرکت انقلاب

اسلامی بود. آثار فراوان این فقیه متخلق چه در تألیف کتب و چه در پرورش شاگردان و تأسیس مراکز علمی و خدماتی، باقیات صالحاتی برای ایشان خواهد بود.

اینجانب رحلت این عالم گرانقدر را به عموم مردم، خصوصاً مردم کاشان و تهران و خانواده محترم ایشان و شاگردان وی تسلیت عرض نموده، علو درجات آن مرحوم و صبر و اجر بازماندگان را از درگاه الهی مسئلت دارم.

والسلام علیکم ورحمة الله

قم - ناصر مکارم شیرازی

۱۴۰۲/۱۲/۱۴

آیت الله موسوی بجنوردی

آیت الله آقای حاج سید محمد موسوی بجنوردی، یکی از عالمان مشهور تهران بود.

۴۷۳

آینه پژوهش | ۲۵۵
سال ۳۵ | شماره ۱
فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۳

آن مرحوم در روز یکشنبه اول خرداد ۱۳۲۲ ش (۱۸ جمادی الاولی ۱۳۶۲ ق) در نجف اشرف، در بیت علم و فقاهاست زاده شد. پدرش آیت الله العظمی حاج میرزا حسن بجنوردی و مادرش نواده دختری آیت الله العظمی سید ابوالحسن اصفهانی بود. وی در ۱۳۴۰ به تحصیل علوم دینی روی آورد و سطوح عالی را نزد آیات شیخ مجتبی لنگرانی، شیخ صدرا بادکوبه ای و سید مهدی بجنوردی آموخت و پس از آن در درس آیات عظام آقای حکیم، آقای خوبی، بجنوردی و امام خمینی حاضر شد و افزون بر تحصیل، به تدریس سطوح پرداخت (از جمله شاگردانش شهیدان سید عباس موسوی و شیخ راغب حرب بودند). پس از پیروزی انقلاب اسلامی به تهران آمد و به دستور امام خمینی دادگاه عالی قضات را تأسیس نمود و از سوی امام به عضویت هیئت عفو امام و شورای عالی قضایی برگزیده شد. از سال ۱۳۶۸ به تدریس خارج فقه و اصول و تدریس فقه و حقوق در دانشگاه های قم و تهران، شهید بهشتی، امام صادق، آزاد اسلامی، پژوهشکده امام خمینی، انقلاب اسلامی و تربیت مدرس و ایراد سخنرانی و ارائه مقالات علمی در داخل و خارج کشور پرداخت؛ همچنین عضو شورای علمی دائرة المعارف بزرگ اسلامی و رئیس گروه الهیات دانشکده تربیت معلم

بود. از وی در همایش چهره‌های ماندگار در سال ۱۳۸۴ تجلیل شد.

آثار (چاپی اش) عبارت‌اند از:

۱. کتاب استصحاب (شرح کفایه)

۲. اندیشه‌های حقوقی (۲ ج: حقوق خانواده و حقوق مدنی)

۳. علم اصول

۴. مقالات اصولی

۵. فروع علم اجمالی

۶. قواعد فقهیه (۲ ج)

۷. عقد ضمان

۸. مجموعه مقالات فقهی و حقوقی (۱۲ ج)

۹. مباحث حقوقی تحریر الوسیله

۱۰. فقه تطبیقی

۱۱. فقه مدنی

۱۲. مصادر التشریح عند الامامیه و السنة

۱۳. حقوق مدنی و کیفری

آن مرحوم در ۸۰ سالگی، روز شنبه ۵ اسفند ۱۴۰۲ ش (۱۴ شعبان المعظم ۱۴۴۵ ق) بدرود حیات گفت و پیکرش روز سه‌شنبه، پس از تشییع و نماز آیت‌الله سیدمصطفی محقق داماد در مرقد امام خمینی به خاک سپرده شد. آیت‌الله العظمی مکارم شیرازی در پیام تسلیت خویش نگاشت:

بسم الله الرحمن الرحيم
انا لله وانا اليه راجعون

خبر ارتحال عالم گرانقدر آیت‌الله سیدمحمد موسوی بجنوردی رحمة الله عليه موجب تأسف گردید. ایشان که یادگار بیت فقاہت بود، هم در عرصه علم و پژوهش و تربیت شاگردان و هم در خدمت به امام و انقلاب کوشید. اینجانب رحلت این عالم گرامی را به خانواده محترم و بیت شریف آن مرحوم

و بیت شریف امام راحل و همه ارادتمندان ایشان تسلیت عرض نموده، حشر وی با اجداد طاهرینش و صبر و اجر بازماندگان را از درگاه الهی مسئلت دارم.
ناصر مکارم شیرازی

حجت الاسلام شوشتری

حجت الاسلام والمسلمین آقای حاج شیخ عبدالقائم شوشتری یکی از فضیله مشهور اصفهان بود.

فقید سعید در روز دوشنبه ۱۹ آبان ۱۳۲۵ ش در فاروج - از توابع قوچان - زاده شد. در ۱۳۳۹ به مشهد مقدس رفت و ادبیات را نزد استاد حجت هاشمی، شرح لمعه را نزد آیت الله حاج سید احمد مدرس یزدی و سطوح عالی را نزد آیات شیخ مجتبی قزوینی و سید ابوالحسن حافظیان آموخت؛ سپس به قم آمد و در درس آیات عظام بهجت و بهاء الدینی و دروس فلسفه و عرفان آقایان حسن زاده آملی و سید حسین یعقوبی حاضر شد و بهره های فراوان برد. در ۱۳۶۳ به امامت جمعه زرنده برگزیده شد و به توسعه مسجد جامع آن همت گماشت و سپس امام جمعه دورود گردید و بازسازی مسجد جامع، احداث مسجد امام رضا، مسجد النبی، حسینیه حضرت رقیه و زائرسرا در مشهد مقدس و توسعه مسجد ابا عبدالله یادگار آن دوران است. سال ۱۳۷۶ به امامت جمعه شاهین شهر اصفهان برگزیده شد و حوزه علمیه آن را تاسیس نمود. سال ۱۳۸۲ به قم آمد و به تألیف و تدریس پرداخت و در ۱۳۹۲ به اصفهان آمد و به منبر و موعظه پرداخت.

آثار (چاپی اش) عبارت اند از:

۱. گام های نخستین در سیروسلوک
۲. مظهر وصف خدا (شرح حال و خاطراتی از سید ابوالحسن حافظیان)
۳. راست گفت مسیح
۴. قبول اهل دل
۵. خرمن معرفت (حکایات و بیانات)
۶. بوستان معرفت

۷. طلب گوهر وصل

۹. غم عشق

آن مرحوم در ۷۷ سالگی، روز سه‌شنبه اول اسفند ۱۴۰۲ ش (۱۰ شعبان المعظم ۱۴۴۵ ق) بدرود حیات گفت و پیکرش روز پنج‌شنبه، پس از تشییع باشکوه و نماز آیت‌الله سیدیوسف طباطبایی در قبرستان تخت فولاد، در تکیه فاضل هندی به خاک سپرده شد.

آیت‌الله رحیمیان

آیت‌الله شیخ یدالله رحیمیان یکی از فضلالی نامی اصفهان بود.

فقید سعید در سال ۱۳۴۰ ق (۱۳۰۰ ش) در دستگرد - از توابع اصفهان - زاده شد. برای تحصیل علوم دینی به اصفهان آمد و ادبیات را نزد استاد شیخ محمدحسن عالم نجف‌آبادی و سطوح عالییه را نزد حضرات آیات سید عبدالحسین طیب، ملاحسینعلی صدیقین، سیدمحمدحسین شریعت درجه‌ای، میرزا علی‌آقا شیرازی و سیدحسین خادمی فرا گرفت و پس از آن به قم آمد. در قم تحصیل به نزد آیات عظام آقای بروجردی، امام خمینی و علامه طباطبایی پرداخت و به امر آیت‌الله بروجردی، منطقی الجمان را تصحیح نمود. سپس به اصفهان بازگشت و به تدریس و خطابه و تبلیغ دین و پس از پیروزی انقلاب اسلامی، حدود سی سال به بیان احکام در رادیو اصفهان و تأسیس مدرسه الريحانه (ویژه خواهران) و چند مسجد پرداخت.

وی در ۱۰۲ سالگی، روز چهارشنبه ۴ مرداد ۱۴۰۲ (۸ محرم الحرام ۱۴۴۵ ق) بدرود زندگی گفت و پیکرش پس از تشییع باشکوه در روز جمعه و نماز آیت‌الله سیدابوالحسن مهدوی در گلزار شهدای اصفهان به خاک سپرده شد. فرزندش استاد حاج شیخ محمدحسن رحیمیان از فضلالی تهران و از اعضای دفتر مقام معظم رهبری است.

آیت‌الله نورمحمدی

مرحوم آیت‌الله آقای حاج شیخ سیف‌الله نورمحمدی از فضلالی مشهور حوزه علمیه قم بود.

۴۷۶

آینه پژوهش | ۲۰۵

سال ۳۵ | شماره ۱

فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۳

وی در سال ۱۳۱۲ش در نجف آباد به دنیا آمد و در ۱۵ سالگی (۱۳۲۷ش) به کربلا رفت. او سطوح را نزد حضرات آیات سید محمد شیرازی، سید اسدالله صدر هاشمی و شیخ یوسف خراسانی آموخت و سپس به نجف رفت. کفایه را نزد آیت الله شیخ غلامرضا باقری تکمیل نمود و پس از آن به دروس آیات عظام آقای خویی، میرزا حسن بجنوردی، شیخ حسین حلی و سید عبدالاعلی سبزواری حاضر شد و بهره های فراوان برگرفت. در ۱۳۵۰ به قم آمد و به تدریس و تألیف و تحصیل نزد آیات عظام آقای گلپایگانی و فانی اصفهانی و اقامه جماعت در مسجد امام حسین (نیروگاه) پرداخت.

آثارش عبارت اند از:

۱. آداب بندگی (چاپ شده با همکاری وحید برزی)

۲. آداب طلبگی

۳. آداب الصلاة

۴. دلائل الشریعة فی شرح وسائل الشیعة (بررسی اسناد احادیث و مسائل، کتاب الصلاة)

آن مرحوم در ۹۰ سالگی، روز سه شنبه اول اسفند ۱۴۰۲ (۱۰ شعبان المعظم ۱۴۴۵ق) چشم از جهان فرو بست و پیکرش روز پنج شنبه، پس از تشییع و نماز حضرت آیت الله سبحانی، در قبرستان امامزاده علی بن جعفر (ع) به خاک سپرده شد.